

SPOTKANIE KRAJOZNAWCÓW POLSKI PÓŁNOCNEJ

W ramach przygotowań do Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej odbył się w Gdańsku w dniach 25—26 października 1969 r. Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy, poświęcony roli krajoznawstwa w aktywizacji społeczno-kulturalnej regionu. Jego organizatorami byli: Komisja Krajoznawcza ZG PTTK w Warszawie oraz Okręgowe Komisje Krajoznawcze PTTK w Gdańsku, Koszalinie, Olsztynie i Szczecinie. Wprawdzie sejmik miał charakter ogólnopolski, ale ponieważ najczęściej uczestniczyło w nim działaczy krajoznawczych z województw: gdańskiego, olsztyńskiego, koszalińskiego i szczecińskiego, było to zarazem pierwsze w ciągu XXV-lecia PRL spotkanie krajoznawców Polski Północnej.

Sejmik, który obradował w renesansowym Ratuszu Staromiejskim zgromadził ponad 80 uczestników. Na obrady przybyli także: wiceprezes Zarządu Głównego PTTK, a zarazem przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK w Warszawie — Jacek Węgrzynowicz, wiceprzewodniczący WKKFiT w Gdańsku — Roman Bar oraz przedstawiciele: Kuratorium Okręgu Szkolnego w Gdańsku — mgr Irena Solska, ZW ZMS — Andrzej Żurek i Komendy Chorągwi ZHP — Wanda Zajac. W sejmiku brali udział także przedstawiciele niektórych towarzystw społeczno-kulturalnych, Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich, Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Gdańsku, Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego, Towarzystwa Ziemi Kłodzkiej, Towarzystwa Ziemi Zaborskiej. Na obrady przybył również wybitny pisarz regionalny Wybrzeża mgr Leon Roppel oraz przedstawiciel Instytutu im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie — mgr Wł. Ogrodziński.

Otwarcia sejmiku dokonał prezes Zarządu Okręgu PTTK w Gdańsku mgr Władysław Wojewódzki. Przewodniczący Okręgowej Komisji Krajoznawczej PTTK w Rzeszowie — Bronisław Cmela zaproponował w imieniu zebranych uczczenie minutą ciszy zmarłych krajoznawców: inż. arch. Feliksa Kanclerza z Warszawy

i dr. Józefa Kostrzewskiego z Poznania. Wiceprzewodniczący WKKFiT w Gdańsku Roman Bar wręczył Odznaki „Zasłużonego Działacza Turystyki” działaczom PTTK województwa gdańskiego: mgr. E. Wojtuszkiewiczowi (wiceprezes i kierownik Biura Zarządu Okręgu PTTK w Gdańsku) i mgr. Cz. Skonce (wiceprezes Zarządu Okręgu PTTK i przewodniczący Okręgowej Komisji Krajoznawczej PTTK w Gdańsku). Następnie mgr inż. arch. Jerzy Kołodziejki wygłosił referat pt. *Zadania ruchu krajoznawczego w świetle perspektyw rozwoju województwa gdańskiego*. Po referacie uczestnicy udali się na wycieczkę „Szlakiem regionalnych czynów społeczno-kulturalnych”.

Zwiedzono Będomin (powiat kościerski), miejsce urodzin twórcy naszego hymnu narodowego — Józefa Wybickiego (1747—1822). W miejscowości tej, w wyniku inicjatywy oraz pomocy miejscowego społeczeństwa, Inspektoratu Oświaty, Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, ZW TRZZ oraz Klubu Krajoznawczego PTTK „Radunia” i Okręgowej Komisji Krajoznawczej PTTK w Gdańsku, utworzona została wystawa muzealna o J. Wybickim. Oprawdzał po niej społeczny opiekun, kierownik miejscowej szkoły — Tadeusz Zieliński.

Uczestnicy wycieczki pojechali później do Wdzydz Kiszewskich, gdzie zwiedzili Muzeum Skansenowskie, po którym oprowadzał ubrany w strój kaszubski jej społeczny opiekun — Wiktor Grulkowski. Miejscowość ta jest również przykładem inicjatywy społecznych, bowiem miejscowy nauczyciel — Izidor Grulkowski już w 1906 r. założył małe muzeum (uważane za pierwszy w Polsce — skansen). Jego żona, Izydora, założyła tu natomiast szkołkę haftów kaszubskich.

Przykładem inicjatyw społecznych była tzw. Droga Kaszubska oraz znajdujący się przy niej pomnik Partyzantów Pomorza. Ten najpiękniejszy, nadjezierny szlak połowy Pomorza (22 km), wybudowany w latach 1965—67 kosztował 15 mln zł, nie licząc wartości czynów społecznych miejscowych gospodarzy oraz harcerzy.

W niewielkim dworku w Będominie (pow. Kościerzyna) mieści się stała ekspozycja poświęcona Józefowi Wybickiemu. Fot. Cz. Skonka

M. in. harcerze Gdańskiej Chorągwi ZHP przepracowali przy tej drodze 8500 roboczogodzin.

Ostatnim etapem „Szlaku regionalnego czynów...” było Chmielno, gdzie odbyło się spotkanie z działającym przy miejscowej szkole Młodzieżowym Kółkiem Regionalnym. Członkowie Kółka opowiedzieli zebranym o dziejach Chmielna (w formie ciekawego montażu), oprowadzili po wystawie regionalnej, którą sami zorganizowali (ceramika, hafty, zdjęcia, wyroby z rogu), oraz wręczyli każdemu na pamiątkę pocztówkę przedstawiającą wzory zdobnictwa ceramiki kaszubskiej, wyrobianej od 9 pokoleń przez rodzinę Necłów. Z inicjatywy Komisji Opieki nad Zabytkami przy Zarządzie Okręgu PTTK w Gdańsku oraz jej zasłużonego działacza — Franciszka Mamuszki młodzież z Chmielna zebrała wiele ciekawych eksponatów i przekazała je Muzeum Etnograficznemu w Gdańsku-Oliwie. W ramach inicjatyw chmielnieńskich opracowany został też przez nauczyciela miejscowej szkoły — Bernarda Grzędzickiego — pierwszy przewodnik pt. *Chmielno i okolice*, wydany na zlecenie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego i Zarządu Okręgu

PTTK w Gdańsku, przy poparciu Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kartuzach.

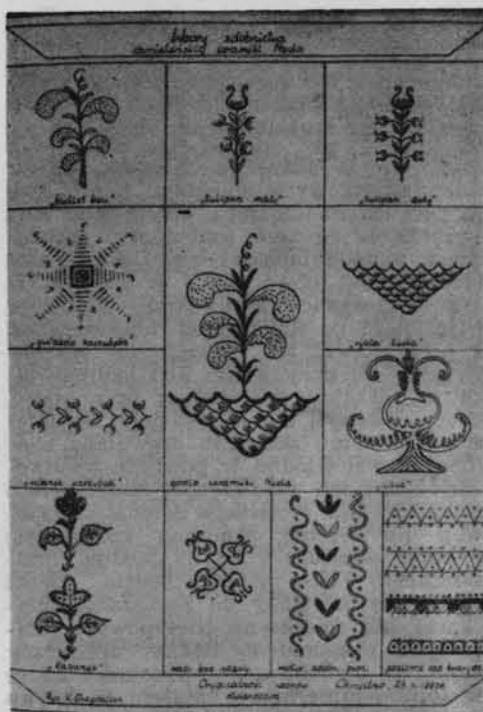
Ostatnim punktem programu pierwszego Sejmiku było spotkanie w Klubie Krajoznawczym „Merkator” przy Wojewódzkim Domu Kultury Handlowca w Gdańsku. Działacze „Merkatora” opowiedzieli o działalności swego klubu oraz wręczyli kierownictwu Sejmiku albumiki o Gdańsku oraz pamiątkowe talerze z ceramiką, przygotowane dla uczczenia XXV-lecia Polski Ludowej.

W drugim dniu obrad wygłoszone zostały referaty: *Dorobek krajoznawczy Polski Północnej w okresie XXV-lecia PRL* (dr Br. Dziedziul — Szczecin), *Aktywizacja regionu w wyniku współpracy PTTK z towarzyszami społeczno-kulturalnymi* (mgr Cz. Skonka — Gdańsk), *Przewodnictwo — czynnikiem aktywizacji regionu* (mgr K. Czerner — Koszalin, referat wygłoszony w zastępstwie) oraz *Zasady wspólnego programowania działalności regionalnej w PTTK* (mgr Wł. Świeczkowski — Olsztyn).

Po referatach odbyła się dyskusja, w której głos zabrali m. in. doc. dr J. Braun

(Częstochowa), inż. H. Augustowski i mgr inż. J. Kuśmerek (Gdańsk), Br. Cmela (Rzeszów). W czasie dyskusji zgłoszonych zostało szereg ciekawych wniosków dotyczących m. in. większego udziału działaczy krajoznawczych w dziedzinie ochrony krajobrazu naturalnego, pogłębienia współpracy PTTK z pracownikami planowania przestrzennego, zapraszania młodzieży szkolnej i studentów na wszystkie sejmiki i seminaria krajoznawcze (przeznaczono na ten cel około 10% zaproszeń), rozważenie możliwości wprowadzenia odznaki „Zasłużony Krajoznawca”, zaktywizowania i rozwoju współpracy PTTK z towarzystwami społeczno-kulturalnymi itp. Zgłoszone wnioski i postulaty zebrała Komisja Wnioskowa pod przewodnictwem doc. dr. J. Brauna. Podczas drugiego dnia obrad, na wniosek mgr. Cz. Skonki, zebrani uczcili minutą ciszy znanych krajoznawców Pomorza, którzy zmarli w ciągu ostatniego roku: Alfreda Świerkosza (współzałożyciel pierwszego nad Bałtykiem — Oddziału PTK w Pucku), Eugeniusza Mollera z Lisewa koło Tczewa (działacz PTK, współpracował z dr. M. Orłowiczem), inż. Rudolfa Dameca z Gdyni (były prezes Zarządu Okręgu PTTK w Gdańsku oraz działacz Klubu Wysokogórskiego), dr. Kazimierza Rakowicza z Sopotu (działacz PTK, jeden z pierwszych na Pomorzu posiadaczy Złotej Odznaki PTTK), Henryka Wawrzyniaka z Gdyni (współpracował z powołanym po wyzwoleniu Oddziałem PTK w Gdańsku) i Józefa Chrzęszczyńskiego (przewodniczący Okręgowej Komisji Krajoznawczej PTTK w Koszalinie).

Podsumowania obrad i omówienia najważniejszych problemów dotyczących przygotowań do Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej dokonał inż. Jacek Węgrzynowicz. Podkreślił on m. in., że

Wzory zdobnictwa chmieleńskiej ceramiki Necla.

Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy w Gdańsku był ciekawy i udany oraz stanowił ważny etap przygotowań do pierwszej w Polsce Ludowej Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej, planowanej na kwiecień 1970 r. również w Gdańsku.

POWSTAJĄCE MUZEA I SKANSENY

MUZEUW WSI LUBELSKIEJ

W Lublinie trwają prace związane z utworzeniem Muzeum Wsi Lubelskiej. Powstanie ono na obszarze około 12 ha w pobliżu historycznego zamku lubelskiego.

Głównym zadaniem skansenu jest zabezpieczenie i zachowanie wartościowych obiektów zabytkowych m. in. budownic-

wa drewnianego, zanikających sprzętów rolniczych stanowiących dawne wyposażenie gospodarcze użytkowane na wsi, wyposażenia wnętrza domów oraz ubiorów, artystycznych wyrobów ludowych itp.

W Muzeum znajdują się przede wszystkim obiekty związane z życiem codziennym rolnika: chaty, wiatraki, młyny, studnie, pasieki i kuźnie, obrazujące różne

typy i formy ludowego budownictwa na Lubelszczyźnie.

Na teren Muzeum przeniesiony zostanie dworek Wincentego Pola z czasów jego pobytu w Lublinie.

Na terenie skansenu znajduje się już kilka zabytkowych obiektów: m. in. stara drewniana chałupa kryta słomianą strzechą z gankiem wglębionym (pochodząca z nadbużańskiej wsi Żuków) oraz chałupa tzw. holenderska ze wsi Mościska w powiecie włodawskim, stanowiąca pozostałość po kolonistach holenderskich z XVI i XVII w. „Holenderka” charakteryzuje się połączeniem pod jednym dachem 4 części: mieszkalnej oraz stajni, obory, chlewni, a także stodoły. Przeniesiona na teren skansenu drewniana chałupa ze wsi Głodno w powiecie opolsko-lubelskim ma rzadko spotykany sposób zlokalizowania wejścia w ścianie szczytowej. Na terenie skansenu znajdują się również wiatraki i młyny wodne. Interesującym eksponatem będzie kierat drewniany używany do poruszania młockarni lub siewkarni. Nietypowym, unikalnym eksponatem będzie drewniany nagrobek mahometański wysokości 2,5 m w formie minaretu z napisem w języku arabskim. Został on znaleziony na b. cmentarzu wojskowym z okresu I wojny światowej w okolicy Lapiguza.

Ponadto na terenie skansenu, obok zabytkowych obiektów, rozmieszczone będą wzorcowe poletka prezentujące charakterystyczne uprawy tej bogatej ziemi. Znajdzie się tu chmielnik, plantacja ziół leczniczych, sad, warzywnik, a także pasieka oraz ziemne piecze garncarskie.

MUZEUM MŁODEJ POLSKI

W „Rydlówce” — domu, w którym odbyło się wesele Rydla, uwiecznione w dramacie Wyspiańskiego, dobiegają końca prace remontowe. We wnętrzu tej stylowej budowli znajdzie pomieszczenie Muzeum Młodej Polski. Ta nowa placówka kulturalna, powołana do życia dla uczczenia 100-lecia urodzin Stanisława Wyspiańskiego, powstaje w czynie społecznym krakowskich działaczy turystycznych, członków PTTK, przy aktywnym poparciu Konserwatora Zabytków m. Krakowa. Obecnie gromadzone są eksponaty z okresu młodopolskiego. Kustoszem Muzeum ma być Anna Rydlówna.

MUZEUM W RUSSOWIE

W Russowie na ziemi kaliskiej, gdzie urodziła się i spędziła dzieciństwo Maria Dąbrowska, trwa rekonstrukcja starego dworku i gromadzi się w nim pamiątki po autorce *Dni i nocy*. Z inicjatywy miejscowej ludności otwarte tu zostanie muzeum pamiątek po wybitnej pisarce.

MUZEUM NIKIFORA

W Krynicy powstanie Muzeum im. Nikifora Krynickiego. Znajdzie się w nim ponad 700 prac Nikifora. Około 350 spośród nich to rysunki, reszta akwarele. Będzie to wystawa monograficzna. Obejmie ona prace utalentowanego artysty ludowego z okresu 50 lat jego twórczości.

W PIESKOWEJ SKALE

W jednym z najpiękniejszych gotycko-renesansowych zamków polskich w Pieskowej Skale rozpoczęły się przygotowania do otwarcia nowej ekspozycji muzealnej — filii Wawelu. Będzie nią wystawa historii organizacji i wyposażenia wnętrza mieszkalnych od gotyku aż po styl Księżstwa Warszawskiego i byłej Rzeczypospolitej Krakowskiej, określane często okresem biedermeieru.

Obok tej ekspozycji czynne będzie również Muzeum Historii Zamku w Pieskowej Skale, obrazujące historię tego obiektu oraz jego rolę i znaczenie w okresie powstań narodowych.

MUZEUM WISŁY

W Sandomierzu ma powstać Muzeum Wisły. Siedzibą nowej placówki muzealnej w tym mieście będzie zabytkowa kamieniczka Oleśnickich, w której obecnie mieści się Muzeum Regionalne. Muzeum przeniesione zostanie do będącego w remoncie zamku z czasów Kazimierza Wielkiego.

W Muzeum Wisły umieszczone zostaną dokumenty, materiały ikonograficzne i różne eksponaty. M. in. znajdzie się tam kopia pierwszej mapy Wisły z XVIII w., której oryginał jest w Paryżu. W Muzeum czynna będzie stała wystawa pt. „Nowe inwestycje nad Wisłą”.

MUZEUM KUPIECTWA ŚLĄSKIEGO

W Świdnicy, stanowiącej niegdyś drugą po Wrocławiu ośrodek handlowy na Dolnym Śląsku, powstało w ostatnich latach jedyne w Polsce Muzeum Dawnego Kupiectwa Śląskiego.

Z inicjatywą utworzenia placówki wystąpił miłośnicy ziemi świdnickiej, znajdując duże zrozumienie i pomoc ze strony gospodarzy miasta. W kilku salach zabytkowego ratusza ustawiono ponad 1000 różnego rodzaju eksponatów, a wśród nich bogate kolekcje wag, odważników, miar, pojemników itp. Są tu więc wagi sprężynowe, odważniki składane, tzw. bezmiany (wagi jednoramienne), miary łokciowe itp. Muzeum świdnickie stanowi dużą atrakcję turystyczną. W okresie miesięcy letnich odwiedza je kilkadziesiąt tysięcy turystów.

SKANSEN RYBACKI

W Toruniu ma powstać skansen rybacki. Urządzony zostanie w pobliżu Wisły, gdzie znajduje się jeszcze wiele drewnianych domków rybackich. W skansenie znajdują się m. in. gromadzone już ponad 20 lat w Toruńskim Muzeum Etnograficznym sprzęty i narzędzia, jakimi posługiwali się w dawnych wiekach rybacy.

Głównym elementem skansenu będzie chata rybacka wmontowana na pływającej na basenie ponton. Wokół niej urządzony zostanie automatyczny port rybacki oparty na wzorach dawnego budownictwa. Przybywający do skansenu turyści będą mogli także oglądać drażone w drewnie łodzie, czółna i tratwy oraz barki z XIX w. Na terenie skansenu zbudowana zostanie kawiarnia, punkt informacyjny oraz kiosk z pamiątkami.

SKANSEN NAFTOWY

Na terenie jednej z najstarszych na świecie kopalń ropy naftowej w Bóbrce k. Krosna, założonej w 1854 r. przez Ignacego Łukasiewicza, trwają prace mające na celu utworzenie skansenu naftowego. Z początkowego okresu istnienia kopalni zachował się najstarszy, ręcznie kopany szyb „Franek”. Jeszcze obecnie uzyskuje się z niego minimalne ilości ropy naftowej. Ponadto zachowała się stara kotłownia, kuźnia, warsztat i kierał. Obiekty te zostały odpowiednio zabezpieczone i udostępnione zwiedzającym.

Skansen naftowy w Bóbrce, który już obecnie odwiedza wielu turystów, wzbogaci się o dalsze urządzenia naftowe nowszego typu, jak aparaty do badań geofizycznych, wiertnice, narzędzia wiertnicze, windy eksploatacyjne. Planuje się także urządzenie stałej wystawy postępu technicznego przemysłu naftowego oraz wydanie folderu o tym skansenie.

SKANSEN HUTNICZY

W rejonie kopca Wandy w Nowej Hucie powstać ma rezerwat archeologiczny. Na jego terenie ulokowane będą prastare piece hutnicze odkryte podczas wykopów pod hale produkcyjne kombinatu metalurgicznego.

Dzięki współpracy naukowców miejscowego Oddziału Muzeum Archeologicznego w Krakowie a pracownikami budownictwa i hutnikami udało się odkryć i zabezpieczyć wiele bezcennych wykopalisk. Obecnie Oddział Muzeum Archeologicznego w Nowej Hucie dysponuje znacznym zbiorem wykopalisk, które znajdują się w skansenie hutniczym.

REZERWAT ARCHEOLOGICZNY W OPOLU

Przeszło dwadzieścia lat trwały prace archeologiczne na terenie prasłowiańskiej osady Ostrówek w Opolu. Były one prowadzone przez pracowników opolskiej stacji archeologicznej pod kierownictwem Zakładu Archeologii Śląskiego Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN we Wrocławiu.

Badania wykopaliskowe na Ostrówku były częścią programu badań nad początkami państwa polskiego. Ostrówek zaliczono nie tylko do najpoważniejszych osiągnięć archeologicznych w skali krajowej, lecz także do najcenniejszych znalezisk w Europie.

Tysiące ocalonych przez naukowców eksponatów — przedmiotów użytku codziennego, wyrobów służących do ozdoby izb ukazują życie ludności Opola i wsi okolicznych przed tysiącem lat. Zachowały się m. in. wyroby świadczące o ówczesnych zajęciach naszych przodków. Trudnili się oni szczególnie obróbką drewna, garncarstwem, szewstwem, tkactwem, a także kowalstwem.

W celu udostępnienia zachowanych zabytków polskości Śląska Opolskiego całemu społeczeństwu, na miejscu wykopalisk zostanie utworzony rezerwat archeo-

logiczny. Równocześnie zagospodarowana zostanie znajdująca się w pobliżu wieża piastowska, pozostała po zburzonym przez niemieckich zaborców zamku książąt piastowskich.

Otwarcie rezerwatu i udostępnienie bogatych zbiorów, łącznie z wieżą piastowską — ma nastąpić w 1971 r. Uroczystość ta zbiegnie się z 50 rocznicą III Powstania Śląskiego.

MUZEUM WSI GÓRNOŚLĄSKIEJ

Na terenie Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie powsta-

je skansen poświęcony wsi górnośląskiej. Obecnie znajduje się tam już 8 obiektów zabytkowej architektury. Po zakończeniu wszystkich prac będzie ich w sumie około 70. Atrakcją dla turystów będzie niewątpliwie budynek starej karczmy, zaadaptowanej na potrzeby współczesnej gastronomii.

Powstanie w Chorzowie Muzeum Wsi Górnośląskiej przyczyni się do zabezpieczenia przed całkowitym zaginięciem budowl i przedmiotów kultury materialnej charakterystycznych dla tego regionu kraju.

Oprac.: Zbigniew Tomkowski

KARTA TURYSTY

1. Turystyka odradza Twe siły, pomaga każdemu, szczególnie młodzieży, poznawać socjalistyczną ojczyznę.
2. Przyroda i dorobek kultury są własnością całego narodu — i Ty jesteś za nie odpowiedzialny.
3. Turysta Twój przyjaciel — służ mu radą i pomocą.
4. Zwiedz to o czym czytałeś — poczytaj o tym co masz zwiedzić.
5. Dopuść naturę do głosu — nie hałasuj.
6. Zostaw miejsce pobytu w takim stanie, w jakim chciałbyś je zastać.
7. Ogień i szkło źródłem niebezpieczeństw — uważaj!
8. Alkohol wrogiem turystyki — unikaj go na wycieczce.
9. Zachowaj ostrożność — Twoja lekkomyślność zagraża Tobie i innym.
10. Turysta wszędzie gościem — pozostawiaj po sobie dobre wspomnienie.
11. Nie bądź obojętny wobec niewłaściwego zachowania innych.
12. Dobry humor pomaga turystyce w każdej sytuacji — uśmiechnij się.

MAZURSKI ODDZIAŁ PTTK

Mazurski Oddział PTTK w Szczytnie powstał w grudniu 1967 r. W okresie dwuletniej działalności posiada on już znaczne osiągnięcia. W lutym 1969 r. Oddział liczył 5 kół zakładowych i środowiskowych i 3 Szkolne Koła Krajoznawczo-Turystyczne. Koła te zrzeszają 408 członków. W 1970 r. przewidziany jest dalszy wzrost liczby kół i członków. Ożywioną działalność przejawia 7 komisji oddziałowych, w tym 5 komisji turystyki kwalifikowanej (Piesza, Kolarska, Kajakowa, Narcziarska, Motorowa). Oddział posiada ponadto pięciu strażników Ochrony Przy-

rody oraz pięciu społecznych opiekunów zabytków. W okresie dwu lat swego istnienia Oddział przeszkolił 9 przewodników turystyki kwalifikowanej. Przeprowadzono również kurs organizatorów turystyki przy zakładach pracy oraz kurs przewodników po województwie olsztyńskim. W 1970 r. przewiduje się przeprowadzenie kursu pilotów turystycznych oraz zorganizowanie drugiego kursu organizatorów turystyki i przewodników. W działalności programowej Oddział nasz szczególnie wiele uwagi poświęca sprawie młodzieży, zrzeszonej w kołach szkolnych oraz w SKKT. Młodzież szkolna bierze liczny i czynny udział w organizowanych imprezach krajoznawczych

Zabytkowy ratusz z XIX w. na rynku Starego Miasta w Olsztynie. Fot. CAF — Moroz.

oraz organizuje samodzielnie wiele wycieczek turystycznych.

Do najważniejszych osiągnięć Oddziału w zakresie działalności programowej należy zaliczyć również:

- opracowanie i wyznakowanie dwu szlaków turystycznych pieszych długości około 75 km;
- przeprowadzenie znanej w całym kraju akcji „Zeszyt”, mającej na celu udzielenie konkretnej pomocy młodzieży walczącego Wietnamu (zbiórka zeszytów i rowerów);
- zorganizowanie pierwszego w historii Szczytna zlotu turystycznego p.n. „Wianki 1969” nad Jeziorem Starokiejkuckim;
- opracowanie informatora turystycznego *Szczytno i okolice*.

W 1969 r. Mazurski Oddział PTTK, dzięki staraniom Zarządu uzyskał odpowiedni lokal. W latach 1970—71 przewiduje się budowę nowego Ośrodka Informacji Turystycznej.

Andrzej Wyszowski

TURYSTYKA KOLARSKA

Rok 1969 w turystyce kolarskiej PTTK upłynął pod znakiem obchodów 25-lecia

Polski Ludowej. Imprezy organizowane z tej okazji wywarły znaczny wpływ na dalszy rozwój tej dyscypliny turystycznej m.in. w związku z ustanowieniem odznaki „Szlakami Polski Ludowej”. Odznaki te zdobyło wielu turystów-kolarzy uczestniczących w licznych kolarskich imprezach turystycznych. Największą spośród nich był XVIII Ogólnopolski Rajd Kolarski PTTK z zakończeniem w Łęcznej k. Lublina. Uczestnicy Rajdu przemierzali trasy liczące od kilkuset do ponad tysiąca kilometrów oraz wzięli udział w uroczystościach XXV-lecia w Chełmie i Lublinie. Mimo wyjątkowo niesprzyjających warunków atmosferycznych, które uniemożliwiły przeprowadzenie niektórych imprez sprawnościowych rajd był bardzo udany.

Centralną imprezą kolarską o charakterze szkoleniowym był Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Kolarskiej na Ziemi Cieszyńskiej. Naczelne zadanie Zlotu: podniesienie umiejętności turystycznych w czasie pokonywania trudnej trasy górskiej zostało w pełni zrealizowane.

Szczególnie wiele uwagi Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK przywiązu-

je do imprez i innych przedsięwzięć mających na celu szkolenie aktywu, jego bowiem przygotowanie decyduje o rozwoju turystyki w danym regionie. Jednakże pomimo intensywnego szkolenia liczba absolwentów kursów przewodnickich (142 osoby w 1969 r.) jest nadal zbyt mała dla zapewnienia należytej obsady i poziomu kolarskich imprez PTTK oraz upowszechniania turystyki kolarskiej.

Jedną z istotnych przyczyn utrudniających rozwój turystyki kolarskiej jest również brak odpowiedniego sprzętu turystycznego. Pomimo starań Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK i bezpośrednich kontaktów ze Zjednoczonymi Zakładami Rowerowymi w Bydgoszczy oraz innymi producentami sprzętu kolarskiego problem ten nie jest nadal rozwiązany. Przede wszystkim odczuwa się brak od-

powiednich rowerów turystycznych (lekkich, wytrzymałych, posiadających odpowiednie przełożenia i ogumienie). Równie dotkliwy jest brak sakw kolarskich, pelerynek przeciwdeszczowych, lekkich namiotów i materaców. Wielu turystów-kolarzy używa rowerów złożonych z części sprowadzonych z zagranicy. Na takich właśnie rowerach 4-osobowa ekipa kolarzy-turystów z naszego kraju wzięła udział w Rajdzie AIT we Francji z zakończeniem w Rouen.

Mimo licznych jeszcze trudności zainteresowanie turystyką kolarską systematycznie wzrasta. Powiększa się również liczba kolarzy-turystów zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym.

Longin Łukawski
Tadeusz Węgiełek

SEMINARIA I SESJE KRAJOZNAWCZE

SEMINARIUM KRAJOZNAWCZE

Turystyka w środowisku studenckim jako element wychowania w świetle uchwał V Zjazdu PZPR — to temat seminarium krajoznawczego, jakie zorganizował Oddział Międzyuczelniany w Toruniu w dniu 14 lutego 1969 r.

Wprowadzenie do dyskusji stanowił referat, wygłoszony przez prezesa Oddziału mgr. Wiesława Radomskiego nt. *Turystyka jako płaszczyzna szerokiej współpracy organizacji młodzieżowych na uczelni*. Drugi referat wygłosił wiceprezes Michał Buchholz pt. *Rola Oddziału Międzyuczelnianego PTTK w środowisku studenckim*.

*

Z inicjatywy Okręgowej Komisji Krajoznawczej i Zarządu Oddziału PTTK „POMET” w Poznaniu zorganizowano 15 marca 1969 r. seminarium krajoznawcze poświęcone Zakładom Metalurgicznym „POMET”.

W czasie seminarium wygłoszono referaty: *Odlewnictwo starożytne i wczesnośredniowieczne w Wielkopolsce* — doc. dr Bogdan Kostrzewski;

— *Odlewnictwo w Wielkopolsce* — mgr inż. Józef Piechota;

— *Zarys historii Zakładów Metalurgicznych „POMET” w Poznaniu* — mgr inż. Marian Materny.

Uczestnicy seminarium zwiedzili również zakład i obejrżeli film o „Pomecie”.

*

Z okazji 50-lecia szkolnego ruchu krajoznawczo-turystycznego i 25-lecia PRL zorganizowano w Krakowie w dniu 4—5.V.1969 r. sesję krajoznawczą. Wzięli w niej udział m.in.: zastępca przewodniczącego Rady Państwa, rektor UJ prof. dr Mieczysław Klimaszewski, kierownik Wydziału Kultury, Nauki i Oświaty KW PZPR dr J. Jarowiecki oraz liczni przedstawiciele szkolnych kół krajoznawczo-turystycznych regionu krakowskiego i delegacje z innych województw. Po interesujących referatach prof. dr M. Dobrowolskiej i prof. dr W. Goetla, kierownik Szkolnego Wojewódzkiego Ośrodka Krajoznawczo-Turystycznego w Krakowie mgr C. Blajda przedstawił dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy dalszego rozwoju tego ruchu.

Uczestnicy sesji złożyli kwiaty pod tablicą pamiątkową prof. Ludomira Sawickiego w Krakowie oraz na grobie Leopolda Węgrzynowicza w Dobrej w powiecie limanowskim.

*

Zarząd Oddziału PTTK oraz Prezydium MRN w Kępnie zorganizowały 15 września 1969 r. seminarium krajoznawcze.